مدیر : محمد قدیر ترہ کی
اداره : دعمومی مطبعی له څنګه - کابل
بی امضا مقالی د مدیر له خوا لیکلی کیږی
بی د تطبیل له و رځو ډېره ورځ خبر یږی

اصلاح

شپږ و ... ی شپږ میاشتنی
د کابل په ښار کښې ۳۵-افغانی ۱۴-افغانی
په افغانستان کښې ۳۰- افغانی ۱۸- افغانی
په دنیا نورو هوادو کښې یو نیم پونډ ۱۸ شلنګ

ګڼه (۱۲۲) کال (۱۵) سه‌شنبه (۲۰) دجدی ۱۳۲۲ش (۱٤) د محرم ۱۳٦۳ ق (۱۱) دجنوری ۱۹٤٤ع پرله‌پسې لمبر (۳۷۲۹)

علم و ثقافت درحیات امروزی

(۱۱)

باری اگر بنگاه حقیقت بنگریم و وضعیت علم وجامعه راتاً مل نمائیم باید معترف ومتیقن شویم که علماء وصاحبان فن مخصوصاً برای قوم و مملکت خود خدمت نکردند بل ایجادات ونظریات آنها عمومی و عام المنفعه است بهمین لحاظ نیوتن وفرادی انګلیسی لیبنتز و لیبیګ المانی دیکارت و پاستور فرانسوی مندلیف وکاپتزای روسی جیمز و ملکین امریکائی وصدها امثال ایشان کسانی بودند که نه تنها برای برطانیه المان،فرانسه،روسیه وامریکا خدمت کرده‌اند بلکه آنها خدمتګاران عمومی بشر محسوب‌شده وازثمرهٔ علم ودماغ ایشان تمام افراد انسانی استفاده برمیدارند آنهابرای‌عمران وآبادی عمومی دنیای بشریت کوشیدند وقواعدوارکان ثقافت عالمی‌را اساس‌نهادند پس به وجود هم‌چه اشخاص‌تمام‌نوع انسان‌افتخاردارد ودائماً به آنها محتاج دانسته‌میشود .

علم‌ومعارف امروزی را تنها یك مملکت اساس نګذاشت و یا افتخار پیشرفت وتکامل ساینس صرف بیك دولت وقوم مربوط دانسته نمیشود همه‌بصورت اجتماعی کوشیدند واز همدیګر استعانت جستند وبراهنمائی بزرګان و علما از هرقوم و طائفه وسائل‌سعادت وآرامی خودهارا تهیه دیدند. مصریهای ګذشته، آشوری ها کلد انیها ، هندیها ویونانیها،اعراب انګلیس‌ها،المانی‌ها، فرانسوی ها وامریکائیها، جاپانی ها وبسااقوام و ممالك دیګردر ګذشته‌همه‌خدمتګار علم،همه فداکاران این‌راه و همه منسوبین عمران‌ومدنیت بشری‌میباشند . ګذشتګان کوشیدند وبقدر وسع وتوان خودها دنیارا برای‌ما آباد سپردند ونظریات وافکارخود را ولوناقص‌ونامکمل برای ما عرضه داشتند پس‌علم امروزی شامل همه ممالك ومللاست و تمام جماعات وافراد آن ذیحق‌دانسته میشوند و کسی‌حق‌ندارد که آن‌رامختص‌خود ساخته ودراین حق‌عمومی امتیازاتی رانسبت به خودقایل شوند اګر یك مملکت نسبت به مملکت دیګر پیش رفته علت آن‌دم‌کمك‌های علمی وفکری‌علما واشخاص‌مملکت دیګر یست واین‌اتصال اصلا ګسستنی نمیباشد.

وامتیازات شعوب و اجناس بشری و تعینات حدودجغرافیائی وسیاسی در این صفت عمومیهٔ آفاقی آن نقصان و کاهشی وارد نکرده است حقائق علمیه ونظریات فنیه حاضراً درجمیع اقطار ونواحی ارض وسعت وانتشار حاصل کرده واز روی این حقائق نسبت بظواهرطبیعیهٔ‌محیط ومحتویات آن‌اطلاعات بدست‌می‌آرند وهرقوم وهر ملت حسب اقتضاآت مخصوصهٔ خود وعناصرملی ومسلکی دراطراف قوانین واصول مذکور بدقت وبحث مصروف میشوند . علماء نمیتوانند که یك مفکورهٔ‌جدیدعلمی ونظریهٔ‌ابتکاری خودرا درداخل‌مملکت خودمحبوس نګه‌دارندودیګران‌را از درك‌اسرار وخفایای آن‌محروم سازندچه‌امروز وسعت نشریات و مواصلات خواهی نخواهی‌مسئله‌را آفتابی‌میسازدو ګذشته ازآن اګر مملکت موصوف از این نظریهٔ علمی مختص بخودش استفاده و بردیګران آن‌رااستعمال‌نمایدبعد از یك‌یادو مرتبه استعمال وبکار ګرفتن دیګران حتماً درصددتهیه‌مثل آن‌ویا ایجاد وسائل مدافعه باآن‌برمی‌آیند پس مدت مدیدی نمیګذرد که حقیقت برای همه کشف شده و دیګر ابتکار علمی موصوف را نمیتوان بیك محیط و مملکت منحصر ومحصور دانست، برای اثبات این حقیقت مسئلهٔ کشف رادیوم‌از برجسته‌ترین‌ادله وبراهین دانسته میشود . علماً تا حدی که از عهده وتوان ایشان‌برمی‌آمد بصورت انفرادی واجتماعی کوشیدند وهمه رابه این‌مسئله متوجه‌ساختند تادربارهٔ رادیوم‌بهر اندازه که‌معلومات واطلاعات دارند آن‌را واضح سازند . ایشان دائما به‌بحث ومطالعه ، تبصره وتنقید مصروف بوده وبدون آنکه به‌حدود جغرافیائی‌سیاسی‌ومسلکی عطف‌توجهی نمایند تتبعات‌خود رامتفقاً ادامه‌داده ومجلات علمیهٔ‌آنها به نشریات متعدده پرداخته وهیئت های علمی وتحقیقاتی بهر جانبی که لازم میدیدند اعزام میکردند .باحثین‌درتبادل آراءوافکار یك‌بادیګر ارتباط‌وعلاقهٔ کاملی‌حاصل کردند وبه‌افاده‌واستفاده‌رغبت صادق وصمیمی‌ازخود نشان‌داده وراه‌صحیحی را برای کشف حقیقت‌متفقاً پیمودند تابالاخره دراثرعزم‌درست ونیت‌خالص توانستند به‌مقصود نائل شوند .

(باقیدارد)

دباندنی خبرونه

مسکو : داوکرائن دلمړی جبهې عسکرو خپل وړاندې تګ ته دوام ورکړ اود (کامن‌نس- پودولسك) په ولایت کښې ئې د(بولونویه) داوركاډی مهم مرکزونیو او همداډول (٦۰) نور ودان ځایونه ونیول شوه ددغو ځایو دنیولو په وخت کښې دجرمن (۸۰۰) عسکر مړه‌اوډیرحربی اوازم له‌جرمنیانو ونیول شوه په دغه‌جبهه کښې شوروی فضائی قواؤ دمځکی له‌قواؤ سره ښه مرسته وکړه او په هوائی جګړه کښې دجرمن (۸) الوتکی راواچولی شوې اوهم د (وینستا) دهوائی ډګر په جګړه کښې دجرمن (۱۳) الوتکی را واچولی شوې او پوه بله جرمنی الوتکه‌یې‌را کښته کیداوسره مجبوره شوه داوکرائن ددوهمې جبهې قواؤ خپلو تعرضی حملو ته دوام ورکړ او یومحلی مرکز (الکساندرفکا) ئې د (کیرفوګراد) په ولایت کښې ونیو اوهم ئې (٤۰) نور ودان ځایونه ونیول په دې جګړو کښې د جرمن (۱۵۰۰) عسکر او منصبداران مړه او خورا ډیرحربی مهمات شورویانو ته په لاس ورغله .

په نورو محاذ و کښې اکتشافی او دتوپخانې عملیاتو دوام درلود دجدی پر (۱۷) په‌ټولو محاذو کښې دجرمن (٦۲) ټانکه او (۵۷) الوتکی تلفی شوې . (تاس)

الجزیره: د(۵)نمبر اردو عسکر په هغې جبهه کښې‌چه ۱۰ میله‌سورلری په‌کوهستانی علاقه کښې‌وړاندې‌درومی او داتازونی عسکرو دسان وتوری په۸میلی کښې د(ګوستو)غندی‌ونیوله اود نمبر ۵ اردو نور ټولګی دکیاپا پورګیواوچیدرود غندیو دنیواودپاره له‌المانیانو سره په‌سخته جګړه‌نښتی‌دی دنمبر ۸ اردوپه‌جبهه کښې اکتشافی فعالیت جاری دی دالمان یو ټولګی کشاف عسکر چه دمتحدینو دفوځونو سنګروته داخل‌شوی ودنوی‌زیلاند فوځونو وواژه. (رویتر)

ملبورن: د جمعې په ورځ د اتازونی الوتکو د مارشال په‌جزیرو کښې د(میلی) پرجزیره حمله وکړه اود جاپان پرنظامی ځایو ئې بمونه وا چول داتازونی عسکرو د(سیدور) په ساحل کښې نوری مځکی ونیولی. جاپانی الوتکو د ګلبرت په‌جزیرو کښې د(ترا وا) پر نظامی تأسیساتو حمله وکړه خو هیڅ تاوان ئې ندی اړولی. دبورګن د خلیج په‌غاړه کښې سره د جاپان دعسکرو له سخت مقاومته ، داتازونی عسکر د شرق خواته وړاندې درومی .

د ګلوستر د دماغی‌دهوائی مرکز په جنوب کښې اکتشافی فعالیت جاری وی‌د متحدینو الوتکی دسلیمان د جزیرو له‌هوائی مرکزنه‌والوتی اود (نیوبریتن) په جزیره کښې پر رابال اود نیو آئرلینډ په‌جزیره کښې ئې د (سن جارج) په دماغه کښې پر خپلو نخښو بمبارۍ وکړه په‌هوائی جګړه کښې دجاپان (۱۰) اودمتحدینو (٦) الوتکی تلفی شوې. آسټریلیائی عسکر د (دالمن) دسیند په‌شمال کښې دجاپانی عسکرو له کلك مقاومت سره‌مخامخ شوی‌دی .دمتحدینو الوتکو پرالیکسس هافن بمونه‌واچول‌او د(اوایکان) په‌بندر کښې ئې دجاپان (٦) وړې بیړۍ یادوبی اویازیانمنی کړی‌دی . برون شپه‌دمتحدینو جنګی بیړیو دنیو ګینی په‌غاړه کښې دجاپان (۵) وړې بیړۍ چه‌له ځانه سره‌ئې حربی‌مهمات اوعسکر اخستی‌وه ډوبی کړې . (رویتر)

قاهره : دیکشنبې په سهار دمصر په‌وزارت‌خارجه کښې‌دمصر دصدراعظم (نحاس‌پاشا) او دلبنان دصدراعظم (ریاض الصلح) په‌منځ کښې داعرابو داتحاد په‌خصوص کښې خبرې وشوې داخبرې بالا په دې هفته کښې هم‌وی اوبیابه دلبنان‌نمایندګان‌دمصر دنساجی صنعت اودفوائد عامې نورې فابریکی وګوری اودجمعې په ورځ به د مصر اولبنان‌نمایندګان‌اسکندریې‌ته‌لاړشی اوهلته به‌داخبرې په‌رسمی دعوت‌سره خلاص شی . (رویتر)

کورنی خبرونه

عزیمت بهند

کابل : حسب معمول همه ساله یکعدهٔ ازطالبهٔ فاکولتهٔ طبی بمعیت ۲ نفر پروفیسورجهت تطبیقات عازم‌هند ګردیدند . (باختر)

لندن : دریوتردآژانس‌مخصوص نامه نګار له واشنګتن نه اطلاع خپره کړیده چه : هیله کیږی چه د دوشنبې په ورځ به د اتازونی د کانګرس مجلس جوړشی اوپه هغه کښې به دوروسته ترجګړې‌مسایلو کښې د اتازونی دفوری‌اقدام په خوا کښې فیصلې وشی . د کانګرس اعضاء به د هغې درنی وظیفې نه چه دجګړې داوږدولو دپاره دملت مشغولتیا او دامنیت دوخت‌دپاره‌دپلانونو جوړول دی مخامخ شی د انتخاباتو د وخت در ارسیدلو په اثرچه دسناد مجلس پردریمه برخه اودنمایندګانو پر ټول مجلس حتی درئیس پر دوائرو اود رئیس جمهور پر نائب به اغیزه وکړی پرداخلی مسایلو باندې به خورا ډیره مباحثه وشی . که په څه هم داتازونی حکومت د حربی‌سیاست سره ترخپله وسه پوری‌مرسته وکړی خو په داخل کښې د حربی مساعیو پرمسایلو باندې بحثونه حتمی دی . ترټولو لمړی‌داتازونی دکارګرو ونکو د ناراحتۍ مسئله ده چه د دوی د اعتصاب بحران‌تل حکومت تهدیدوی. سم دعالی مقاماتو له وینااؤ سره چه په هغه کښې ئې کارګران دجګړې ددوام دپاره ملامت کړی دی هیله کیږی چه دحکومت دشدید کنترول دپاره به مطالبه وشی، کارګرونکی احساسوی چه ټول رعایتونه دی‌چه په مشکله سره ئې حاصل کړی دی تهدید شی .

دوهمه مسئله وعسکروته د انتخاب د حق ورکول دی .روزولت‌داتازونی رئیس جمهور دکرسمس‌دوینا په‌ضمن کښې چه د اتازونی د ماور ابحار د عسکرو پروګرام ئې وکړد ښکاره وویل چه: داتازونی دسنا د مجلس دافیصله به‌چه دامسئله باید دایالاتو و حکومتوته پریښوو له شی تصویب نکړی ځکه چه دنیرو انتخاباتو په‌وخت کښې لښر عسکر و د نمایندګانو په‌انتخاباتو کښې برخه واخستلای شوای . دریمه مسئله‌دشیانودنرخونو لښرولوته دوام ورکول‌دی‌اوداتازونی حکومت اصرار کوی چه که دشیانو نرخونه لوړشی نواقتصادی پروګرام ته به زیان واړوی .

څلرمه مسئله د مالیاتو په‌خصوص کښې ده ، او د مالیاتو هغه پروګرام چه داتازونی د کانګرس له خوا فیصله شوی‌دی پرخزانو باندې‌لښرا غیزه‌ښندی. هیله کیږی چه روزولت به د خپل پیغام په ضمن چه دسه‌شنبې په ورځ به ئې د کانګرس پرنامه ولیږی ددی ټولو مسائلو په‌خوا کښې بحث وکړی.

تردې ټولو مباحثو لاندې له جګړې څخه د مملکت د کښلو مسئله پټه ده. (رویتر)

برلین : د(کریفوګراد) په‌جبهه کښې کلکی‌جګړې جاری دی ددغه ښار په‌غربی‌برخه کښې کلکه جګړه جاری‌وه دروسانو ځنې ټولګی چه د جرمنیانو په ځایو ورننوتلی‌وی بیرته وشړلی شوی او دروس ډیر ټانکونه محوه‌شوه‌د کییف په‌جنوب‌اودبرد یچف په ناحیه کښې دروسانوحملی ردشوی روسانو پوازی دروماني دیوې لوا په‌جبهه کښې (۲۷) ټانکه بایللی دی دجرمن‌هوائی قواؤ د ځمکې له قواؤ سره ښه‌مرسته‌وکړه‌اودروس‌وقواؤته ئې ډیر تلفات واړول دزیتیسا په غرب کښې روسانو دډیرو ټانکواو پیاده قواؤ په مرسته حمله وکړه خو ددوی ټول کوښښونه دجرمنیانود مقاومت په‌اثر بې‌نتیجې شوه‌دوتیسك په‌جبهه اودښار په جنوب‌شرقی برخه کښې پرون روسانو کلکه حمله وکړه خو ددوی حمله‌ردا او (۸٤) ټانکونه‌ئې محوه شوه او هم نورډیر تلفات ور واوښتل ددغو (۸٤) ټانکوله جملې نه (۵۷) ټانکونه‌یوازې په‌هغه جبهه کښې چه هلته د جرمن یوقول اردو تمرکز درلود محوه شوه .

دایطالیا په جنوبې جبهه کښې متحدینو د(منیانو) او (ناترو) په‌غرب کښې په‌حمله لاس پورې کړ خو ددوی حمله سره دد رنو تلفاتو وراړول‌ورد شوه . دا دریاتیك په سواحلو کښې هم دمتحدینو حمله بې‌نتیجه شوه تیره شپه د متحدینو یوسبل الوتکو دجرمن پرغربی برخو حمله وکړه .

(ترانس اوشن)

توکیو : پر رابال ، متحدینو په دوه ورځو حملو کښې ۳۹- الوتکی له لاسه‌ورکړی‌دی اوپه دې حساب‌سره په‌وروستنی هفته کښې‌پر رابال‌دمتحدینو (۸۷) الوتکی غورز ولی شوی‌دی او دمتحدینو ۱۵- نوری الوتکی چه په نیوګینی کښې ئې پرمدانګ حمله کړی وه هم‌تلف شوی‌دی . (دومی)

دشپی وستری خبرونه

لندن : (د اکټر نیوکر یك) د یوګوسلاویادحکومت له‌خوادمتحدینو په‌یوزبی کمیټه کښې نماینده‌مقررشو، دی پخوا دیوګوسلاویا دصدراعظم نائب و .

قاهره : د قاهرې د صلاحیت ارونکو مقاماتو نه د شمالی ایطالیا د خلکو پرنامه یوه اعلامیه خپره کړې‌اوویلی ئې دی چه : جرمنیان ستاسی ټول پیداوار غصبوی او هر څوك چه‌یې دی لار کښې له‌جرمنیانو سره مرسته وکړی هغو ته به کلکه سزا ورکړه شی .

چونګنګ:داتازونی الوتکو دچین په‌جنوب شرقی اوبو کښې دجاپان یوه (۱۲۰۰) ټنه بیړۍ‌دوبه کړه‌او‌روغی خپلو مرکزونه بیرته‌راغلی.

آثار نبوغ درطفلی

(۲)

چه در سه سالگی خواندن را یاد گرفته لاتینی و یونانی را در طفلی آموخت وقبل از ینکه به سن ۱۲ برسد فقرات خیلی دقیقی را ازالسنهٔ مزبور ترجمه میکرد. عزلت و انزوا راد وست داشته ، کذا عاشق مناظر طبیعی بود . در تحصیل تاسن ۱۲ دوام داده درقانون دیلوم حاصل کرد وبعد از آن بهحقوق شناسی اشتغال ورزید اما هیشه ازرهگذر کدام نقص مخصوصی که داشت دچار مشکلات شده واین نقص مانع کامیابی در اعمالش میگردید .

رویهرفته نبوغ حقیقی اوبعداز مسافرت به اسکاتلیند انکشاف پیدا کرد چه درکوهستان های این کشور مواد ومنابع سرشاری را بدست آورده افسانه های برجستهٔ خود را از آن سیر آب ساخت . قوهٔ عقلی سکوت ۱۵۰ در جه تخمین میشود واو درین خصوص به عالم موسیقی موزارنزدیک میباشد .

۶ - جیمزوات: این مخترع معروف دربین معلمین واقران خود به غباوت و کندذهنی مشهور بود لیکن حقیقت این بود که نامبرده تنها به خواندن ریاضیات عمر خویش را وقف ساخته بدیگر دروس توجه نداشت درصباوت بسیاری از کتب مهمهٔ ریاضی راخوانده تا ۱۵ سالگی تمام کتب ریاضی که بدستش رسیده مطالعه کرد . درطفلی طبیعت خوبی داشت بعد از آن عزم نمود که جراحی را تحصیل وانسان ها را ازآلام مرض نجات بدهدونیز بداشتن صداقت معروف بود ، حتی در ین باره ازاظهارعداوت با هرنوع اشخاص خود داری میکرد بخواندن علم تمایل شدیدی داشته درراه تحصیل بسیار بردبار وصابر بوده ازهیچ گونه جهد وسعی دریغ نمیکرد ساعت های زیاد جوشیدن چای را دربالای آتش تماشا کرده بالاو پایان شدن سرپوش چای جوش را در اثر فشار بخار ملاحظه مینمود قوهٔ عقلی اوزیاد بلندنبود بلکه فقط به یکصدوچهل وپنج درجه بالغ میگردید .

۷ - جورج ساند : خانم نویسندهٔ مشهور فرانسوی دراوان طفولت خود به تجارب عقلی عجیب تمایل داشت واز آن وقت به بعضی عملیات سحر وافسون گری که مناسب سن اوبود ممارست مینمود. سعی وجهد خویش را همیشه به خواندن وسرودن شعر وگشت و گذار درخانه های مجاور خود منحصر ساخته بود ومیگویند به ده ماهگی به رفتار آغاز کرد . درپنج سالگی خواندن درهشت سالگی چیزهای زیادیرا آموخته، عواطف اوازحین طفولت مخصوصاً به دیانت متوجه بوده وقتی که به سن هفده رسید از علم ودانش بهرهٔ کافی حاصل ودر ۱۸ سالگی ازدواج کرد . چون به ۲۷ رسید درحالیکه دوطفل داشت شوهرخودرا ترك گفت ، مقصدش این بود تافکر خود را به کتابت منحصر بسازد درقوهٔ عقلی قریب به والترسکوت وموزاربود یعنی به یکصدوپنجاه وپنج درجه بالغ گردید .

۸ - مدام ستایل: این خانم نویسندهٔ مشهورفرانسوی به رفیق خود جورج ساند پنج درجه درقوهٔ عقلی فائق دانسته میشود ودروقتیکه هنوز دختر هشت ساله بود لیاقت وبراعت تازه ومخصوصی ازخود بروز میداد وقتیکه به ده سالگی رسید اصرارداشت که بامؤرخ مشهور انگلیسی ادوارد جیبون ازدواج بکند درین خصوص باپدرخود داخل مکاتبه گردید اما پدرش مانع شد قوای عقلی او دراثر خواندن های متوالی ودر اثر مراوده بادوستان بیدار وآگاه خود به سرعت نشو ونما می یافت اگرچه از حسن وجمال چندان بهره نداشت امادرطول حیات خویش به نظر بسیار اشخاص محبوب بود .

۹ - توماس جیفرسون: سومین رئیس جمهور ولایات متحدهٔ امریکا در پنج سالگی یك قسمت بزرگ کتاب مقدس راحفظ کرده سپس به کتابخانهٔ بزرگ پدرخود بمطالعه منهمك گردید وهنوز به سن ۱۵ نرسیده بود که تمام کتابهائی راکه درکتابخانهٔ مزبور موجود بود از مطالعه گذرانید اگرچه یك بچهٔ بسیار باحیا ومحجوب بود با آن به بازیهای ریاضی میپرداخت درسن ۱۹ به تحصیل قانون شروع کرده وبعداز سه سال درحقوق شناسی موفقیت بزرگی حاصل کرد قوهٔ عقلی اویك صدوپنجاه درجه تخمین شده بود به مطالعه وتفکر رغبت شدیدی داشت معهذا یك قسمت وقت خودرا به شکاروسواری اسپ میگذراند.

۱۰ - والتر: نویسندهٔ مشهور فرانسوی در طفلی اشعار انشاد کرد درسن سه یك قصیدهٔ طولانی را از قصائد روسو حفظ نمود در سن ۱۲ تراژدی شعری نگاشت لیکن این تراژدی چندان مورد پسندش واقع نشده مسودهٔ آن راسوختاند در وقتیکه مشغول تحصیل بود ذوق وقوهٔ ادبی دراوتجلی کرده درینوقت به بسیاری ازمدرسین که ادب ولغت را باو تعلیم میدادند فائق بود چون به سن ۱۷ رسید درپاریس به تحصیل قانون شروع کرد درینوقت منهمك بشراب خوری وقمار بازی هم بود والتر ازحیث قوهٔ عقلی در درجهٔ دوم درلست این اشخاص قرارمیگیرد چه قوهٔ عقلی اویکصدوهشتاد درجه بالغ بوده باوتنها جون ستوارت ده درجه فائق بود.

۱۱ - ابراهام لنکولن : زعیم امریکا که رواج غلام گرفتن را ازبین برداشت درطفلی و صباوت خویش به خواندن منهمك گردید درآغازحیات خویش او لین بار انجیل را خواند درروز هائیکه ازحصول کتب جدیده که اوقات خودرا به مطالعهٔ آنها بگذراند عاجز بود به قاموس اللغه منهمك بود ومفردات آن راخارج میکرد. درطفلی خویش یك شاگرد جدی وبیدار بود درسن ۱٤ چند فصلی نگاشت که امتیاز جدیت ودقیق بودن اوراظاهر میساخت دربین طلبه واقران خود باستقامت فکر و اخلاق معروف بود وقتیکه در بین اطفال کدام اختلاف واقع میشد اورا بغرض فیصله آن حکم قرار میدادند ورویهمرفته درجملهٔ رفقاومدرسین خود جوان بارزی بود باذکاوت ولیاقت وبراعت وتفوق درسخن وروایت معروف بوداگرچه یك مرد نویسنده وفکور بود با آن به شئون زراعت هم دسترسی داشته وشخصاً آن را ممارست میکرد ثقافت ودانش عمومی اووسیع بودقوهٔ عقلی او بیکصدوچهل درجه بالغ میگردید

۱۲ - دانیال ویبستر . سیاس بزرگ امریکادرآغوش پدر مفکر در امور سیاست نموکرده درهٔ سالگی درمجلس اوحاضر میگردید وبه صحبت های سیاسی اوگوش میداد بمدرسه درسن سه سالگی شامل گردید و روزهائی راکه درآنوقت انجیل راچگونه میخواند بیاد نداشت وبه مانند یك بچهٔ که خواندن را یاد داشته باشد درسن ۸ یك دستمالی راخرید که درآن باحروف بسیار دقیق نصوص قانون اساسی امریکانوشته شده بود وآن را مطالعه کرده وبه تمام مطالب آن خودرا آگاه ساخت ودریك روز قصیدهٔ طولانی (پوپ) شاعر انگلیسی راکه تحت عنوان (گفتگو درانسان است)حفظ کرد در اینوقت ده ساله بود کذا درسن پانزده قصهٔ (دون کیشوت) راکه درپنج جزء است از روی ترجمهٔ آن دریك جلسه بدون اینکه کرسی را ترك بگوید مطالعه کرد باقوهٔ عقلی بی نظیر خود در تمام طول حیات ممتاز بود عزلت وانفراد راترجیح میداداگر میخواست تفرج بکند یگان ساعت به سواری اسپ پرداخته یادرلب نهر نشسته به شکار ماهی مشغول می شد . « انتها »

کوتری پهړی کښې لوی کارونه کوي

مترجم ښاغلی سیداحمد هوتکی:

د ۱۹۳۱ کال دا گستې په میاشت کښې یوه چابکه کوتره دفرانسه د (آراس) دمقام څخه په الوتنه شروع کړې او وروسته تر (۲٤) ورځو مسافرت ئې (۷۲۰۰) میله لارطی او خپل ځان ئې اصلی کورته چه د (اندوچین) په سیگون کښې ؤ ورساوه او په دې ډول سره ئې دکوتری دالوتلو پر پخوانیو تولو ریکارډوفوقیت حاصل کړ دمخه تر هغه دیخ یوې کوتری تر (۲۲۰۰) میله زیاته مسافه په یوه وخت کښې نه وه طی کړی . هغه وخت چه داخبر ددنیا په اخبارو کښې خپور شو ټول خلق حیران ورته تللی وه او هغه ئې د عجائباتو څخه بلله یولوی شمېر علماؤ په هر وقت کښې کوښښ کړی دی چه ددې مسلې اسرار خپل ځان ته معلوم کړی چه کوتری څرنگه کامیابه کېږی چه خپل ځان دداسی لیری مسافې څخه ځالی ته رارسوی د تاریخ دشواهدو څخه معلومیږی چه پخوانی یونانیان دکوتری ددې خارق العاده شعور څخه بې خبره نه وه او دهغو څخه ئې په خپلو جګړو اومېلو کښې کار اخیستی، دچابکی کوتری په واسطهؤ چه دا وامپیك دلوبو د قهرمانانو نومونه ئې دخپل مملکت په ښاؤخوا کښې خپرول . اوسنی عمومی جګړې ددې مسئلی په باب کښې دعلماؤ توجه جلب کړې او هر مملکت کوښښ کوی چه کوترې تربیه کړې او په جګړو کښې دهغو څخه کار واخلی یوه دداسی لوبوموسسو څخه چه ددې مطلب دپاره تاسیس شوی ده دامریکا د (نیوجرسی) دایالت د(مون موت) په قلا کښې موجوده ده . ددې ډول کوترو چوچیان تراولو شپږ و هفتو پوری په خونه کښې ساتی وروسته تر هغه ئې دخونی څخه راباسی دیوې کوچنی لاری څخه چه (تلك) ئې بولی داخل کړې او سمد لاسه دانه ور کوی اوداعمل هره ورځ څووارہ اجراء کوی - کوتره په پای کښې پوهیږی په داسی حال کښې چه هغه ئې ولیدله خونی ته ننو زی او هلته ددې دپاره دانه تیاره وی وروسته تر هغه دیرته را گرزیدلو پر وقت همیشه تلو ار کوی . هغه وقت چه د (۱۲) هفتوشی دځالی څخه ئې لیری بیا ئې اوایله کوی ئې، کوتری الوتلی او بیرته خپل ځای ته راځی.

د دوی دیرته راتلو سبب دانه، چوچان اوجفتوالی دی مگر خالق ترنن ورځی پوری ددې معما په حلولو کښې عاجز دی چه کوتره څرنگه کولای شوای چه دداسی لیرو ځایو څخه خپل کورته راشی اوخپله لارپیدا کوی آیا یوشی ددوی رهنمائی کوی - دځینو خلقو داعقیده ده: ددې جهته چه د کوتری د حافظې قوه فوق العاده ښه ده د مځکی دظاهری علامو څخه دراگرزیدو په وقت کښې استفاده کوی . ځکه چه ددې نظریې بطلان اثبات ته رسیدلی دی او په وار وار ئې کوتری په قفس کښې اچولی اودرپل - بیږی - یاموټر په ذریعه ئې دخپلی ځالی څخه په سلو فرسخه لیری وړی دی اوایله کوی ئې کوتره (۲۰) یا (۳۰) ثانیې دهغی نقطې په فضا کښې الوتلې وروسته تر هغه تقریبا په (۵۰) میله سرعت سره په یوه ساعت کښې خپل کورته ځی، ممکنه ده چه په لنږه فاصله کښې دمځکی و دانیو ، درختو، میدانو اودغرو د ظاهری علامو څخه استفاده وکړی مگر هغه کوتره چه د (آراس) څخه تر (سیگون) پوری الوتلې ده څرنگه ئې ددې شیانو څخه استفاده کوله . ځکه چه هغه ئې په قفس کښې اچولی اوډ بیړی په ذریعه ئې دهند بحیرهٔ قلزم اود مدیترانې د لارې څخه اروپاته وړې وه. او وخت ئې پیدا نکړ چه نخښې وټاکی چه دراگرزیدو په وخت کښې دهغه څخه استفاده وکړی .

دغه رنگه یوه بله کوتره چه د (بلس) په قلا کښې ئې تربیه کړی وه د امتحان دپاره ئې دخپلی ځالی څخه په سلو میله لیری بېولې او هیله ئې کړه او دلاری په میانځ کښې پوچانیولې اووزرونه ئې ور پرې کړه چه په بیرته تگ سره کامیابه نشی . مگر سره ددې هم دې کوتری د خپل عزم څخه لاس وا نه خیست او تولاره لار پیاده تللې اوپه پای کښې ئې ځان خپل اصلی کورته ورساوه په دې سفر کښې دډې سره څه شی مرسته وکړه ؟ حقیقتاً تر اوسه پوری چا ته ده معلومه کړې چابکی کوتری همیشه په مستقیم خط سره نه الوزی بلکه د آسانو لارو په مطلب کښې وی او کوښښ کوی چوخپل ځان د باد، طوفان او باران څخه وساتی عموماً دشپې په وخت کښې استراحت کوی اود الوتنی اقدام نکوی مگر د (مون موت) په قلعه کښې د کوترو ما هرین کوښښ کوی چه دوی دشپې دالوتنې دپاره هم کوتری تربیه کړی اودوی تر یوې اندازې پوری په خپل مقصد کامیابه شوی دی دتجربوی علماؤ پوتولگی خیال لری چه دکوتری دسامعې قوه ترانسان ښه ده اوددې قوی غوږونه دراگرزیدو په وخت کښې ددې سره دا ډول مرسته کوی یعنی که ددې غوږونه بند کړی او یاصدمه وروسوی کوتری پیرته نشوی راتلای نور کسان داسی عقیده لری چه کوتره دمځکی د مقناطیس څخه دخپلی لاری په معلومولو کښې استفاده کوی .

په داسی حال کښې چه د رادیو استانسه چالانه وی د(ایلکترو مینګنت) موجونه دهغې په لار کښې ډېر مشکلات پېښوی او هغه عموماً د الوتلو څخه اچوی په وار وار لیدل شوی دی چه اکثر و کوتروغوښتی ده چه درادیو داستانسی تر فضاء تیری شی مگر د خپل حرکت خوا ' هیره کړې اودرادیو دفضا په شاؤخوا کښې گرځی اوپه پای کښې را کیته کیدو ته مجبوره شی. دکوترولوبو د نونسم قرن د وروستنیو وختو څخه په اروپا کښې ښه رونق پیدا کړی اوترټولو اول د(بلجیك) مملکت په دی کار اقدام وکړ او نن ورځ دهغه مملکت په هرښار کښې د کوترو الوزولو کلوبونه موجود دی . او تر یوې اندازې قیمتی دی او ځینې کوتری ئې چه بین المللی شهرت لری په خورا ښه قیمت خرڅیږی . ددی کوترو اوسط عمر د (۸) څخه تر (۱۰) کالو پوری دی. دکوترو دخدمتو ، زړه وری اوسخت سری په باب کښې ډیری قضیئی موجودی دی په پخوا نیې عمومی جګړه کښې یوه کوتره چه (چرامی) نومیدله امریکائی (۷۷) نمبر فرقه ئې دمحوه کیدو څخه خلاصه کړه او(۱۲) واره ئې د(وردن) دقلاڅخه (رامپون) ته دجګړې په وخت کښې پیغام ورساوه که څه هم په وروستنی سفر کښې ئې د گولۍ دنښتلو په اثر یوه پښه بایلله مگر په عزم کښې ئې خلل پېښ نشواوپه پای کښې ئې خپل ځان دمقصد ځای ته راورساوه . په اوسنیو جګړو کښې ئې په غاړه کښې کوچنی کمره وراچوی او کوتره دجګړی دمیدان په فضا کښې الوتلی اوعکس اخلی دامنیت په وخت کښې هم کوتری دانسانانو دپاره ښه خدمتونه کولای شوای . د زنگله محا فظین داور اخیستلو په وخت کښې دکوتری په ذریعه هری خواته پیغام استوی اومرسته غواړی . د امریکا په ځینو ښارو کښې کوتره ددنیااخبار خپر وی .

خرگندونی

غلام رسول و گل محمد پرخچه چوب های تعمیرات مکتب حربیه را فی خروار (۹۰)افغانی قرارداد کرده اند مرجع د وطلبی تا ۲۰ روز مدیریت تعمیرات مکاتب حربی (٤۸۱) ۱/۳

شرکت شمالی پنبه بیك نفر خانه سامان باسواد که ضمانت اصولی داده بتواند ضرورت دارد مرجع مدیریت مأمورین ریاست شرکت اتحادیهٔ پنبه.(٤۸۰) ۱/۱

مجلس ترحیم

به نسبت فوت برادر بزرگم (امیرمحمد خان) الیوم سه شنبه ۲۰ و٤ شنبه ۲۱ برج جدی مجلس فاتحه خوانی در مسجد جامع خیابان منعقد است .

«محمد ابراهیم غندمشر»